

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 9494/2552

ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) โจทก์ นางเจ็กจิ้ง แซ่ลี้ ในฐานะทายาทโดยธรรม ของนายจิมฮวด แซ่จิ้ว กับพวกจำเลย นางศุภวรรณ ธรรมวชิราพร ในฐานะผู้จัดการมรดก ของนายจิมฮวด แซ่จิ้วจำเลย ร่วม

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 193/33, ป.วิ.พ. มาตรา 245, ป.พ.พ. มาตรา 744, ป.วิ.พ. มาตรา 142, ป.พ.พ. มาตรา 1754, ป.พ.พ. มาตรา 1629

ย่อ / หลักกฎหมาย

สิทธิเรียกร้องในกรณีหนี้เงินที่ต้องชำระเพื่อผ่อนหุ้นคืนเป็นงวดๆ ย่อมเกิดขึ้นนับแต่นั้น อายุความฟ้องเรียกเงินจำนวนที่ค้างจึงต้องบังคับตาม ป.พ.พ. มาตรา 193/33 (2) ซึ่งมีกำหนดอายุความห้าปี และเริ่มนับตั้งแต่วันที่ 19 มกราคม 2539 โจทก์ฟ้องคดีเมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2544 จึงเกินห้าปี ฟ้องโจทก์ยอมขาดอายุความ และศาลฎีกาให้มีผลถึงจำเลยที่ 2 ซึ่งขาดนัดยื่นคำให้การและขาดนัดพิจารณา แต่เป็นลูกหนี้ร่วมกับ จ. เจ้ามรดกที่มีจำเลยที่ 1 เป็นทายาทโดยธรรมซึ่งให้การยกข้อต่อสู้ว่าคดีขาดอายุความด้วย ตาม ป.วิ.พ. มาตรา 245 (1), 247 หนี้ตามสัญญากู้เงินซึ่งเป็นหนี้ประธานขาดอายุความ แต่จำนองเป็นทรัพย์สินซึ่งจะระงับสิ้นไปก็แต่โดยกรณีต้องตามบทบัญญัติแห่ง ป.พ.พ. มาตรา 744 ที่บัญญัติเหตุจำนองระงับไว้ใน (1) ถึง (6) โจทก์จึงมีสิทธิบังคับเอาชำระหนี้จำนองได้ แต่ไม่อาจบังคับเอาดอกเบี้ยที่ค้างชำระในการจำนองเกินกว่าห้าปีตามที่มาตรา 745 บัญญัติห้ามไว้เท่านั้น โจทก์มีสิทธิบังคับชำระหนี้จากทรัพย์สินจำนองเท่านั้น และตามสัญญาจำนองกำหนดอัตราดอกเบี้ยไว้ร้อยละ 13.75 ต่อปี ซึ่งเป็นไปตามข้อตกลงของคู่สัญญา จึงมิใช่เบี้ยปรับศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยรับผิดชอบเกินกว่าความรับผิดชอบตามกฎหมาย เป็นข้อกฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน แม้คู่ความมิได้อ้างมาในฎีกา ศาลฎีกาก็มีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยและแก้ไขให้ถูกต้องได้ตาม ป.วิ.พ. มาตรา 142 (5) ประกอบด้วยมาตรา 246 และมาตรา 247

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องว่า เมื่อวันที่ 14 มีนาคม 2537 นายจิมฮวด และจำเลยที่ 2 กู้ยืมเงินจากโจทก์ สาขาพระโขนง จำนวน 400,000 บาท ดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 10 ต่อปี และยอมให้โจทก์เปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ยได้ กำหนดผ่อนชำระต้นเงินพร้อมดอกเบี้ยเป็นรายเดือน เดือนละ 5,500 บาท เริ่มชำระงวดแรกวันที่ 14 เมษายน 2537 งวดต่อไปทุกวันที่ 14 ของเดือนถัดไป และจะชำระหนี้ให้เสร็จภายใน 120 เดือน นับแต่วันทำสัญญา เพื่อเป็นหลักประกันการชำระหนี้ นายจิมฮวดและจำเลยที่ 2 ได้จดทะเบียนจำนองที่ดินโฉนดเลขที่ 190971 ตำบลบางจาก อำเภอพระโขนง กรุงเทพมหานคร พร้อมสิ่งปลูกสร้างไว้แก่โจทก์เป็นเงิน 400,000 บาท มีข้อตกลงว่าหากโจทก์บังคับจำนองได้เงินจำนวนสุทธิไม่พอชำระหนี้ นายจิมฮวด และจำเลยที่ 2 ยอมรับผิดชดใช้แก่โจทก์จนครบ นายจิมฮวดและจำเลยที่ 2 ผิดนัดไม่ชำระหนี้ตามกำหนด โดยชำระหนี้ครั้งสุดท้ายเมื่อวันที่ 18 มกราคม 2539 เป็นเงิน 1,000 บาท วันดังกล่าว นายจิมฮวดและจำเลยที่ 2 ค้างชำระต้นเงิน 370,470.30 บาท ดอกเบี้ย 9,927.16 บาท รวมเป็นเงิน 380,397.46 บาท โจทก์ทราบว่านายจิมฮวดถึงแก่ความตาย จำเลยที่ 1 เป็นทายาทโดยธรรมของนายจิมฮวดได้ยื่นคำร้องต่อศาลชั้นต้นขอให้ตั้งนางศุภวรรณ เป็นผู้จัดการมรดกศาลชั้นต้นมีคำสั่งตั้งนางศุภวรรณเป็นผู้จัดการมรดกตามคำร้องขอโจทก์มีหนังสือทวงถามและบอกกล่าวบังคับจำนอง แต่จำเลยทั้งสอง

เพิกเฉย จำเลยทั้งสองค้างชำระต้นเงินพร้อมดอกเบี้ยถึงวันฟ้องเป็นเงิน 696,123.93 บาท ขอให้
บังคับจำเลยทั้งสองร่วมกันชำระเงิน 696,123.93 บาท แก่โจทก์พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 14 ต่อ
ปีของต้นเงิน 370,470.30 บาท นับแต่วันถัดจากวันฟ้องจนกว่าจะชำระเสร็จ หากจำเลยทั้งสองไม่
ชำระ ขอให้ยึดที่ดินโฉนดเลขที่ 190971 ตำบลบางจาก อำเภอพระโขนง กรุงเทพมหานคร พร้อม
สิ่งปลูกสร้างออกขายทอดตลาด หากได้เงินจำนวนสุทธิไม่พอชำระหนี้ขอให้ยึดทรัพย์สินอื่นของ
จำเลยทั้งสองออกขายทอดตลาดชำระหนี้แก่โจทก์จนครบ ระหว่างพิจารณา โจทก์ยื่นคำร้องขอให้
เรียกนางศุภวรรณ ผู้จัดการมรดกของนายจิมฮวด เข้าเป็นจำเลยร่วมศาลชั้นต้นอนุญาต จำเลยที่ 1
ให้การว่า โจทก์ทราบถึงการตายของนายจิมฮวดตั้งแต่ปี 2538 นับถึงวันฟ้องเป็นเวลาเกิน 1 ปี จึง
ขาดอายุความตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1754 วรรคสาม และจำเลยที่ 1 ไม่
ได้รับทรัพย์มรดกของนายจิมฮวด จึงไม่ต้องรับผิดชอบต่อโจทก์ ขอให้ยกฟ้อง จำเลยร่วมให้การว่า คดี
ขาดอายุความตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 193/33 (2) และมาตรา 1754
วรรคสาม โจทก์ไม่ได้บอกกล่าวบังคับจำนองแก่จำเลยร่วม จึงไม่มีอำนาจฟ้องจำเลยร่วม โจทก์มี
สิทธิเรียกร้องดอกเบี้ยเพียง 5 ปี และดอกเบี้ยมีลักษณะเป็นเบี้ยปรับที่สูงเกินส่วนชอบที่จะปรับ
ลดลง ขอให้ยกฟ้อง จำเลยที่ 2 ขาดนัดยื่นคำให้การและขาดนัดพิจารณา ศาลชั้นต้นพิพากษาให้
จำเลยทั้งสองและกองมรดกของนายจิมฮวด ผู้ตายร่วมกันชำระต้นเงิน 370,470.30 บาท พร้อม
ดอกเบี้ย 9,927.16 บาท และดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 14 ต่อปี ของต้นเงิน 370,470.30 บาท นับแต่
วันที่ 25 พฤษภาคม 2539 จนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ หากไม่ชำระให้ยึดที่ดินโฉนดเลขที่
190971 ตำบลบางจาก อำเภอพระโขนง กรุงเทพมหานคร พร้อมสิ่งปลูกสร้างออกขายทอดตลาด
นำเงินชำระหนี้แก่โจทก์ หากไม่พอชำระให้ยึดทรัพย์สินอื่นของจำเลยทั้งสองและกองมรดกออก
ขายทอดตลาดชำระหนี้แก่โจทก์จนครบ ให้จำเลยที่ 1 และกองมรดกของนายจิมฮวดรับผิดชอบไม่เกิน
กว่าทรัพย์มรดกที่ตกได้แก่ตน ให้จำเลยทั้งสองและกองมรดกของนายจิมฮวดร่วมกันใช้
ค่าฤชาธรรมเนียมแทนโจทก์โดยกำหนดค่าทนายความ 10,000 บาท จำเลยที่ 1 และจำเลยร่วม
อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค 1 พิพากษาแก้เป็นว่า ให้จำเลยทั้งสองร่วมกับจำเลยร่วมในฐานะ
ผู้จัดการมรดกของนายจิมฮวด ผู้ตายชำระต้นเงิน 370,470.30 บาท พร้อมดอกเบี้ย 9,927.16 บาท
และดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 14 ต่อปี ของต้นเงิน 370,470.30 บาท นับแต่วันที่ 25 พฤษภาคม 2539
จนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ โดยให้ตัดค่ากองมรดกของนายจิมฮวดออกจากคำพิพากษา
ศาลชั้นต้นทุกแห่ง กับให้จำเลยทั้งสองร่วมกับจำเลยร่วมใช้ค่าฤชาธรรมเนียมในศาลชั้นต้นแทน
โจทก์ ทั้งนี้ ความรับผิดชอบของจำเลยที่ 1 และจำเลยร่วมต้องไม่เกินไปจากทรัพย์มรดกของนายจิม
ฮวด นอกจากที่แก้ไขเป็นไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น ให้จำเลยที่ 1 และจำเลยร่วมร่วมกันใช้
ค่าทนายความชั้นอุทธรณ์ 2,000 บาท แทนโจทก์ จำเลยที่ 1 และจำเลยร่วมฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัย
ว่า "พิเคราะห์แล้ว ข้อเท็จจริงรับฟังเป็นยุติโดยไม่มีคู่ความฝ่ายใดฎีกาโต้แย้งว่า นายจิมฮวด
และจำเลยที่ 2 ร่วมกันกู้เงินจำนวน 400,000 บาท จากโจทก์ สาขาพระโขนงกำหนดผ่อนชำระ
เงินกู้และดอกเบี้ยคืนเป็นรายงวด งวดละ 5,500 บาท ภายในวันที่ 14 ของแต่ละเดือนติดต่อกันรวม
120 งวด หากผิดนัดงวดใดในงวดหนึ่งยินยอมให้ถือว่าผิดนัดทุกงวด เริ่มงวดแรกวันที่ 14 เมษายน
2537 ตามสัญญากู้เงินลงวันที่ 14 มีนาคม 2537 เอกสารหมายเลข 9 กับนายจิมฮวดและจำเลยที่ 2
ร่วมกันจดทะเบียนจำนองที่ดินโฉนดเลขที่ 190971 ตำบลบางจาก อำเภอพระโขนง
กรุงเทพมหานคร เป็นประกันหนี้เงินกู้ดังกล่าว ตามหนังสือสัญญาจำนองที่ดินเป็นประกันลงวันที่
14 มีนาคม 2537 เอกสารหมายเลข 11 จากนั้นมีการผ่อนชำระตามสัญญาจนถึงครั้งสุดท้ายเมื่อวันที่

18 มกราคม 2539 คงเหลือยอดหนี้เงินต้น 370,470.30 บาท ดอกเบี้ยค้างชำระจำนวน 9,927.16 บาท รวม 380,397.46 บาท ตามรายการเคลื่อนไหวภาระหนี้ของลูกค้าเอกสารหมายเลข 13 แต่นายจิสมหวดถึงแก่ความตายไปแล้วเมื่อวันที่ 28 กันยายน 2538 โดยโจทก์เพิ่งทราบเมื่อต้นปี 2542 จำเลยที่ 1 เป็นมารดานายจิสมหวดจึงเป็นทายาทโดยธรรมของนายจิสมหวดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1629 (2) จำเลยที่ 1 ยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งตั้งจำเลยร่วมซึ่งเป็นน้องสาวของนายจิสมหวดเป็นผู้จัดการมรดก และศาลมีคำสั่งให้ตามคำร้องขอเมื่อวันที่ 23 สิงหาคม 2539 ต่อมาโจทก์ได้มีหนังสือฉบับลงวันที่ 8 มีนาคม 2544 ไปยังจำเลยที่ 1 และที่ 2 บอกกล่าวให้ชำระหนี้และไถ่ถอนจำนองตามเอกสารหมายเลข 2 แต่ไม่ได้รับชำระหนี้ โจทก์จึงฟ้องคดีนี้ จำเลยที่ 1 และจำเลยร่วมฎีกาขึ้นมาหลายประเด็น ศาลฎีกาเห็นควรพิทักษ์ยกประเด็นฎีกาว่าคดีขาดอายุความตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 193/33 (2) ซึ่งมีกำหนดเวลา 5 ปี หรือไม่ ขึ้นวินิจฉัยเป็นประการแรก เห็นว่า เมื่อโจทก์ได้รับชำระหนี้ครั้งสุดท้ายวันที่ 18 มกราคม 2539 จึงต้องถือว่าลูกหนี้ผิดนัดชำระงวดที่เหลือทั้งหมดตลอดมา สิทธิเรียกร้องในกรณีหนี้เงินที่ต้องชำระเพื่อผ่อนทุนคืนเป็นงวดๆ ย่อมเกิดขึ้นนับแต่นั้นอายุความฟ้องเรียกเงินจำนวนที่ค้างจึงต้องบังคับตามมาตรา 193/33 (2) ดังกล่าวซึ่งมีกำหนดอายุความห้าปี และเริ่มนับตั้งแต่วันที่ 19 มกราคม 2539 ปรากฏว่าโจทก์เพิ่งฟ้องคดีนี้เมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2544 จึงเกินห้าปี ฟ้องโจทก์ย่อมขาดอายุความตามบทบัญญัติมาตรา 193/33 (2) และศาลฎีกาเห็นควรให้มีผลถึงจำเลยที่ 2 ซึ่งขาดนัดยื่นคำให้การและขาดนัดพิจารณา แต่เป็นลูกหนี้ร่วมกับนายจิสมหวดด้วย ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 245 (1) 247 และคดีไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยประเด็นฎีกาเกี่ยวกับอายุความตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1754 วรรคสาม ต่อไป ฎีกาของจำเลยที่ 1 และจำเลยร่วมในข้อนี้ฟังขึ้น ปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของจำเลยที่ 1 และจำเลยร่วมในประการต่อไปมีว่า โจทก์ในฐานะเจ้าหนี้จำนองมีสิทธิบังคับจำนองที่ดินโฉนดเลขที่ 190971 ตำบลบางจาก อำเภอพระโขนงกรุงเทพมหานคร ที่นายจิสมหวดและจำเลยที่ 2 ร่วมกันจดทะเบียนจำนองประกันหนี้ตามฟ้องไว้ต่อโจทก์และโจทก์ได้บอกกล่าวบังคับจำนองโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ เห็นว่า แม้หนี้ตามสัญญากู้เงินซึ่งเป็นหนี้ประธานจะขาดอายุความ แต่จำนองเป็นทรัพย์สินซึ่งจะระงับสิ้นไปก็แต่โดยกรณีต้องตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 744 ที่บัญญัติว่า เหตุจำนองระงับไว้ใน (1) ถึง (6) โจทก์จึงมีสิทธิบังคับเอาชำระหนี้จำนองได้ แต่ไม่อาจบังคับเอาดอกเบี้ยที่ค้างชำระในการจำนองเกินกว่าห้าปี ตามที่มาตรา 745 บัญญัติห้ามไว้เท่านั้น ดังนั้น เมื่อโจทก์ได้มีหนังสือตามเอกสารหมายเลข 2 ไปยังจำเลยที่ 1 และที่ 2 ให้ชำระหนี้และไถ่ถอนจำนองจึงเป็นการบอกกล่าวบังคับจำนองโดยชอบตามมาตรา 728 แล้ว ฎีกาของจำเลยที่ 1 และจำเลยร่วมในข้อที่ว่าโจทก์มิได้บอกกล่าวไปยังจำเลยที่ 1 ในฐานะทายาทโดยธรรม จึงไม่ถือว่าเป็นการบอกกล่าวบังคับจำนองโดยชอบนั้น เป็นข้ออ้างที่รับฟังไม่ได้ เพราะจำเลยที่ 1 เป็นทายาทโดยธรรมของนายจิสมหวดอยู่แล้ว ฎีกาของจำเลยที่ 1 และจำเลยร่วมข้อนี้ฟังไม่ขึ้น สำหรับประเด็นฎีกาข้อสุดท้ายของจำเลยที่ 1 และจำเลยร่วมว่าอัตราดอกเบี้ยที่กำหนดไว้ถือเป็นเบี้ยปรับ ชอบที่ศาลจะต้องปรับลดลงให้แก่ฝ่ายลูกหนี้ เห็นว่า เมื่อโจทก์มีสิทธิบังคับชำระหนี้จากทรัพย์สินจำนองเท่านั้น และตามสัญญาจำนองเอกสารหมายเลข 11 กำหนดอัตราดอกเบี้ยไว้คืออัตราร้อยละ 13.75 ต่อปี ซึ่งเป็นไปตามข้อตกลงของคู่สัญญา อัตราดอกเบี้ยดังกล่าวจึงมิใช่เบี้ยปรับ ฎีกาของจำเลยที่ 1 และจำเลยร่วมข้อนี้ฟังไม่ขึ้น อนึ่ง โจทก์มีสิทธิบังคับเอาชำระหนี้จำนองสำหรับเงินต้นที่ค้างชำระจำนวน 370,470.30 บาท กับดอกเบี้ยที่ระบุไว้

ในสัญญาจ้างอัตราร้อยละ 13.75 ต่อปี ย้อนหลังวันฟ้องขึ้นไป 5 ปี คือนับแต่วันที่ 25 พฤษภาคม 2539 การที่ศาลล่างทั้งสองพิพากษาให้โจทก์ได้รับชำระหนี้จำนอง 370,470.30 บาท พร้อมดอกเบี้ย 9,927.16 บาท และดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 14 ต่อปี ของต้นเงิน 370,470.30 บาท นับแต่วันที่ 25 พฤษภาคม 2539 จึงเป็นการพิพากษาให้จำเลยรับผิดชอบเกินกว่าความรับผิดชอบตามกฎหมาย ปัญหานี้เป็นข้อกฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน แม้คู่ความมิได้อ้างมาในฎีกา ศาลฎีกาก็มีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยและแก้ไขให้ถูกต้องได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 142 (5) ประกอบด้วยมาตรา 246 และมาตรา 247" พินิจพิเคราะห์แล้ว ให้จำเลยที่ 1 ในฐานะทายาทโดยธรรมของนายจิมฮวด จำเลยที่ 2 และจำเลยร่วมในฐานะผู้จัดการมรดกนายจิมฮวด ร่วมกันรับผิดชอบชำระหนี้จำนองจำนวน 370,470.30 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 13.75 ต่อปี นับแต่วันที่ 25 พฤษภาคม 2539 จนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ หากไม่ชำระให้ยึดที่ดินโฉนดเลขที่ 190971 ตำบลบางจาก อำเภอพระโขนง กรุงเทพมหานคร พร้อมสิ่งปลูกสร้างออกขายทอดตลาดชำระหนี้แก่โจทก์ ค่าขออื่นของโจทก์ให้ยก นอกจากที่แก้ไขเป็นไปตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 1 ค่าฤชาธรรมเนียมทั้งสามศาลให้เป็นพับ

องค์คณะ

สมชาย จุณินดี · มন্ত্রী ยอดปัญญา · วีระพล ตั้งสุวรรณ

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://thaideka.online/deka/9494/2552>